

RESULTATEN VRAGENLIJST

BOMENBELEID EN GROENSTRUCTUURPLAN

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

SAMENVATTING

In de zomer van 2023 hebben 695 inwoners of medewerkers van organisaties deze vragenlijst ingevuld over groen, en in het bijzonder bomen. De resultaten krijgen een plek in ons groenbeleid.

Bomen

De meeste respondenten noemen 'gezondheid', 'klimaat', 'beleving' en 'woonplaats voor dieren en planten' als belangrijkste onderwerpen als het om bomen gaat. De meerderheid (62%) kiest bomen in de straat boven zonnepanelen op daken. Eveneens verkiest de meerderheid (77%) een extra boom in de straat, boven een extra parkeerplaats. Daarnaast is 70% van de respondenten het eens dat zij liever minder bomen in de straat willen, die voldoende ruimte hebben om volledig te groeien, dan meer bomen die kleiner blijven. Verder wordt het belang van het aanplanten van verschillende soorten veel genoemd.

Overlast door bomen wordt ervaren door bladval, vallende takken, bloesem, afvallende vruchten, lichtbeneming (voor zonnepanelen) en wortelopdruk. Opvallend is dat allergische reacties weinig worden genoemd. Veel respondenten geven aan dat bomen helemaal geen overlast veroorzaken, of dat het 'erbij hoort' als je in een groene gemeente woont. Ook noemen een aantal respondenten dat er geen bomen gekapt mogen worden voor zonnepanelen.

Er zijn veel positieve reacties op onze boomrijke leefomgeving. Dat moet voor velen zo blijven en vaak is de wens zelfs meer groen. Gevraagd wordt om strenge kapregels en strikte handhaving. Daarentegen noemt een aantal juist de wens voor minder strenge regels voor particulieren. 94% is het er over eens dat er na kap een nieuwe boom moet worden aangeplant. Echter vergt dit wel maatwerk. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de grootte van de tuin. Tenslotte wordt veel benoemd dat de bomen vaker gesnoeid en onderhouden moeten worden. Dit is niet alleen belangrijk om overlast te voorkomen, maar ook omdat men denkt dat 'snoeien doet groeien'

Openbaar groen

Vrijwel alle respondenten (95%) vinden het openbaar groen binnen de gemeente belangrijk. Met name de bijdrage van groen aan ruimtelijke kwaliteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat en (in iets mindere mate) cultuurhistorie vinden de meeste respondenten belangrijk. Dat biodiversiteit belangrijk wordt gevonden blijkt ook indirect uit de vraag of respondenten liever een grasstrook met kruiden en verschillende grassen hebben of een strak gemaaid gazon. Ruim 80% kiest voor het eerste. Ook vindt 85% dat inwoners gestimuleerd moeten worden om hun tuin zodanig in te richten dat hittestress en wateroverlast wordt voorkomen en meer biodiversiteit ontstaat.

De hoeveelheid groen in de eigen wijk wordt door 63% van de respondenten als voldoende beschouwd, terwijl 26% het als te weinig ervaart. Verder vindt 60% van de respondenten dat iedereen binnen de gemeente recht heeft op een uitzicht vanuit de woning op openbaar groen. Een opvallend deel (30%) heeft hier een neutrale mening over. Daarnaast is 88% tevreden over de afstand van de woning tot openbaar groen en/of het bos en is 84% tevreden over de hoeveelheid groen langs de route daarnaartoe.

Uit de vragen over een mooie en een niet mooie groenstructuur komt een grote variatie aan locaties naar voren. Echter verschillen de meningen. Zo wordt Park de Wildbaan in Driebergen bijvoorbeeld genoemd als zowel een mooie als minder mooie locatie. Over het algemeen worden parken en bossen gewaardeerd, evenals de kleurrijke vaste plantenvakken in de middenbermen en rotondes. Daarbij is het onderhoud van groot belang. Onvoldoende onderhoud wordt vaak genoemd als reden om een groenstructuur niet mooi te vinden. Aan de andere kant vinden sommigen 'te strak' onderhoud ook niet aantrekkelijk. Veel benoemd is het tekort aan groen in de dorpscentra en wegen, zoals de Rijksstraatweg in Leersum. Ook worden parkeerplaatsen bij supermarkten verschillende keren genoemd. Deze zien er soms uit als openbare grond, maar zijn niet altijd in eigendom van de gemeente. Tot slot valt op dat slechts een derde van de respondenten zich zorgen maakt over wateroverlast of hittestress op specifieke plekken.

Uit de reacties van de respondenten kan geconcludeerd worden dat het goed is om bij het groenbeleid uit te gaan van minstens de huidige hoeveelheid groen. Daarnaast kan gekeken worden naar het toevoegen van meer groen op bepaalde plekken. Belangrijk is om duidelijk uit te leggen waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en om bij herinrichtingsplannen de omwonende te betrekken.

RESULTATEN

De vragenlijst is ingevuld door 695 respondenten. Respondenten zijn gevraagd de vragenlijst alleen in te vullen als zij uit de gemeente Utrechtse Heuvelrug komen. In totaal wonen 620 respondenten binnen de bebouwde kom en 69 buiten de bebouwde kom. 6 respondenten gaven aan niet te willen zeggen waar zij wonen. Het grootste deel van de respondenten is afkomstig uit Driebergen-Rijsenburg en Doorn. Deze uitkomst was te verwachten, gezien de inwonersaantallen van deze woonplaatsen.

De verdeling van het aantal deelnemers per wijk is als volgt:

Inwoner komt uit:	Percentage:
Amerongen	8%
Doorn	22%
Driebergen-Rijsenburg	41%
Leersum	11%
Maarn	12%
Maarsbergen	3%
Overberg	1%
Overig	2%

De leeftjidsverdeling van de deelnemers ziet er als volgt uit:

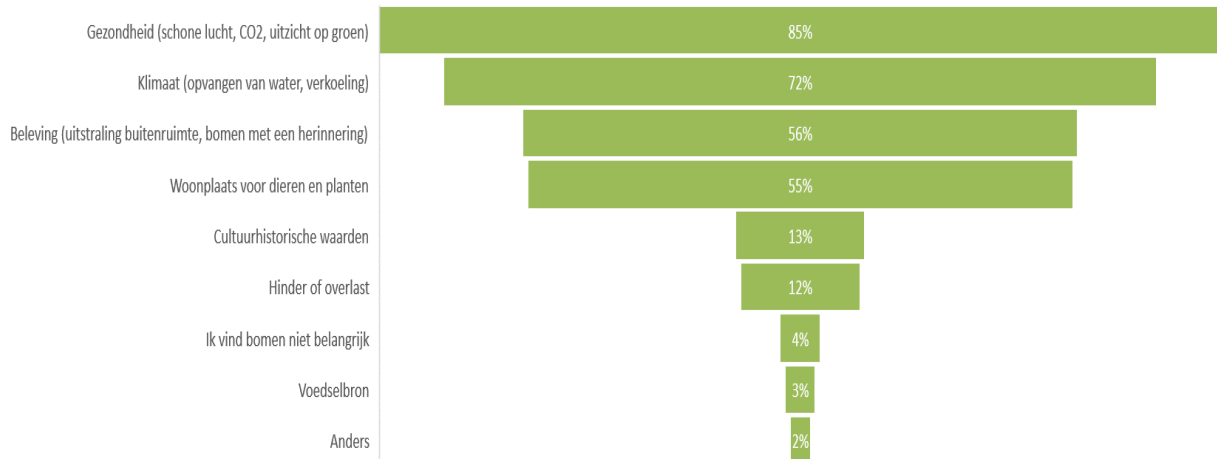
Leeftijdscategorie:	Percentage:
18 jaar of jonger	0%
19 tot en met 24 jaar	1%
25 tot en met 36 jaar	8%
37 tot en met 48 jaar	22%
49 tot en met 60 jaar	30%
61 tot en met 72 jaar	26%
73 tot en met 84 jaar	11%
85 jaar of ouder	2%
Zeg ik liever niet	1%

De grootste groep respondenten valt binnen de leeftijdscategorie 49 tot en met 60 jaar. Dit is geen verrassende uitkomst, gezien dit ook de grootste leeftijdscategorie is in de demografische samenstelling van de gemeente. Wel is de groep tot 24 jaar ondervertegenwoordigd.

Belang van bomen

Vraag 1 - Als het over bomen gaat, welke drie onderwerpen vindt u dan het belangrijkste?

De meeste respondenten noemen 'gezondheid', 'klimaat', 'beleving' en 'woonplaats voor dieren en planten' als belangrijkste onderwerpen als het om bomen gaat. Relatief weinig respondenten (4%) noemen dat zij bomen niet belangrijk vinden.

Vraag 2 – Stelling: bomen in de straat zijn belangrijker dan zonnepanelen op de daken.

Bijna twee derde van de respondenten is het eens met deze stelling. Verder valt op dat een kwart van de deelnemers een neutrale mening heeft. Een relatief klein percentage vindt zonnepanelen belangrijker (12%).

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
3%	9%	25%	33%	29%

Vraag 3 – Stelling: ik heb liever een extra boom in mijn straat, dan een extra parkeerplaats.

Ongeveer driekwart van de deelnemers is het eens met de stelling. Daarentegen heeft 11% liever een extra parkeerplaats in de straat.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
3%	8%	12%	29%	48%

Ruimte voor bomen

In onze openbare ruimte moeten veel onderdelen een plek krijgen. Denk maar eens aan alle wegen, parkeerplaatsen, stoepen, kabels, leidingen en riolering die nodig zijn voor een prettige leefomgeving en een bereikbare gemeente. Ook bomen hebben ruimte nodig om te groeien, zowel boven als onder de grond. Om ervoor te zorgen dat een boom tot volledige wasdom groeit en niet ziek wordt, heeft een boom onder de grond ongeveer net zoveel ruimte nodig als de grootte van zijn kroon. Dit betekent: als een jonge boom groter wordt, heeft deze meer ruimte nodig.

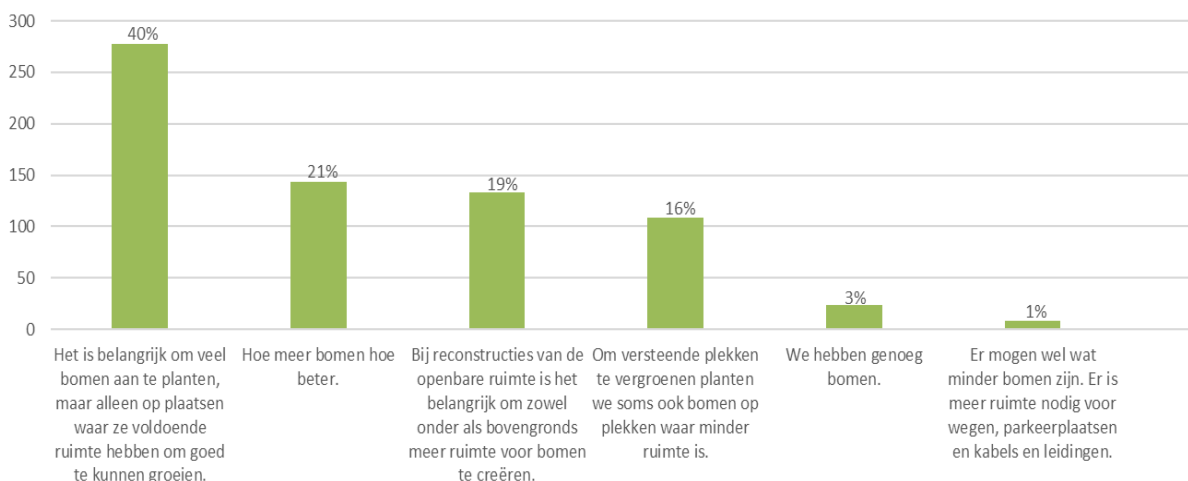
Vraag 4 – Stelling: ik heb liever minder bomen in mijn straat, die genoeg ruimte hebben om tot volledige wasdom te groeien en zo de meeste kwaliteit bieden voor onze leefomgeving. Dan meer bomen, die te weinig ruimte hebben om te groeien en daardoor kleiner blijven en van minder kwaliteit zijn.

70% van de deelnemers is het eens met deze stelling. Verder valt op dat bijna één op de vijf deelnemers een neutrale mening heeft.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
2%	8%	19%	44%	26%

Vraag 5 - Er zijn verschillende manieren om met bomen in de openbare ruimte om te gaan. Welke manier spreekt u het meest aan?

Bijna alle respondenten geven aan maatregelen voor het bevorderen van meer bomen belangrijk te vinden. De meeste respondenten vinden het daarbij wel belangrijk om bomen aan te planten, mits er voldoende ruimte is om goed te groeien. Daarbij wordt kwaliteit over kwantiteit geplaatst. Daarentegen geeft 4% aan dat er genoeg bomen zijn, of er juist minder bomen mogen zijn in de openbare ruimte.

Bomen en overlast

Bomen zijn belangrijk voor een gezonde leefomgeving. Daarom willen wij bomen behouden waar dat haalbaar is. Maar soms ervaren mensen hinder of overlast van bomen. Om onze leefomgeving nog prettiger en gezonder te maken, willen wij weten wat u als hinder of overlast ervaart. Als wij dit weten, kunnen we indien mogelijk maatregelen nemen. Hinder betekent dat iets vervelend is. Overlast is een zeer ernstige vorm van hinder.

Vraag 6 – Geef drie voorbeelden waarin een boom hinder of overlast kan geven.

De meest genoemde voorbeelden zijn:

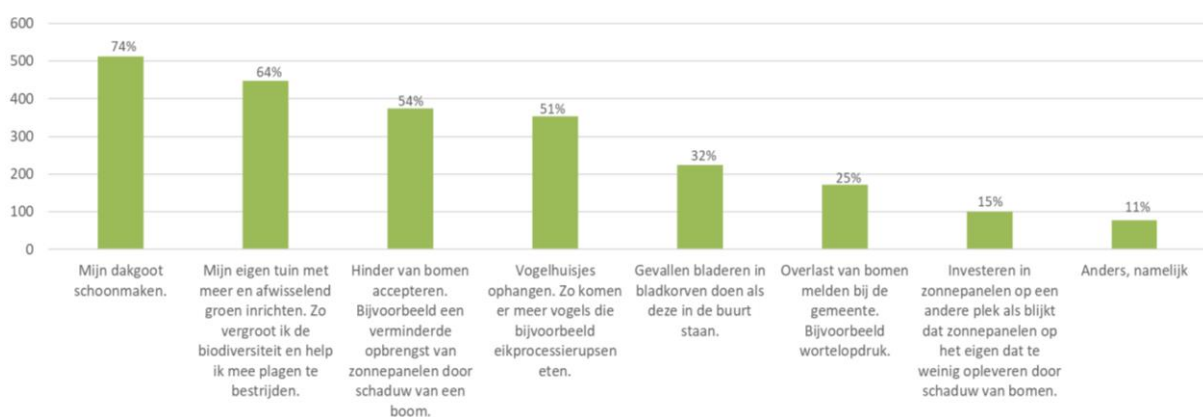
- Vallende bladeren, met gladheid op de weg en verstopte dakgoten of riolen tot gevolg (genoemd door 26% van de respondenten)
- Vallende takken (genoemd door 17% van de respondenten)
- Wortelopdruk (genoemd door 17% van de respondenten)
- Schaduw, met name voor zonnepanelen (genoemd door 15% van de respondenten)

Andere herhaaldelijk genoemde voorbeelden zijn 'de eikenprocessierups', 'bladluizen (luizenplak op auto's)', 'vogelpoep', 'bloesem', 'hinder van zicht in het verkeer', 'omvallende bomen tijdens een storm (met name zorgen over zieke/dode bomen)', 'bosbranden' en 'vallende noten'.

Daarnaast geeft 12% van de respondenten aan helemaal geen overlast van bomen te ervaren.

Vraag 7 - Wat doet u zelf om hinder of overlast van bomen te verminderen?

De meest genoemde maatregel om hinder of overlast van bomen te verminderen is 'het schoonmaken van de dakgoot'. Daarnaast wordt 'de eigen tuin met meer afwisselend groen inrichten' en 'het accepteren van de hinder' het meest genoemd.

Binnen de 'anders, namelijk' antwoordcategorie worden een aantal andere maatregelen genoemd, zoals 'het snoeien en bijhouden van bomen', 'de bladeren in de tuin opruimen (met de hark in plaats van een bladblazer)' en 'het (laten) controleren van de gezondheid van de bomen'. Een paar respondenten stellen dat zij overlast door bomen (bijvoorbeeld door slechte gezondheid of dode takken) gemeld hebben bij de gemeente, maar dat hier niets mee gedaan is. Ook het 'schoonmaken van de dakgoot' en 'het plaatsen van

bladafscheiders' wordt benoemd. Evenals 'het oplossen van worteloverlast op het erf (bijvoorbeeld door een tuinman of stratenmaker)'. Daarnaast wordt meermaals benoemd dat er geen bladkorven in de buurt staan, hoewel hier wel een wens voor is.

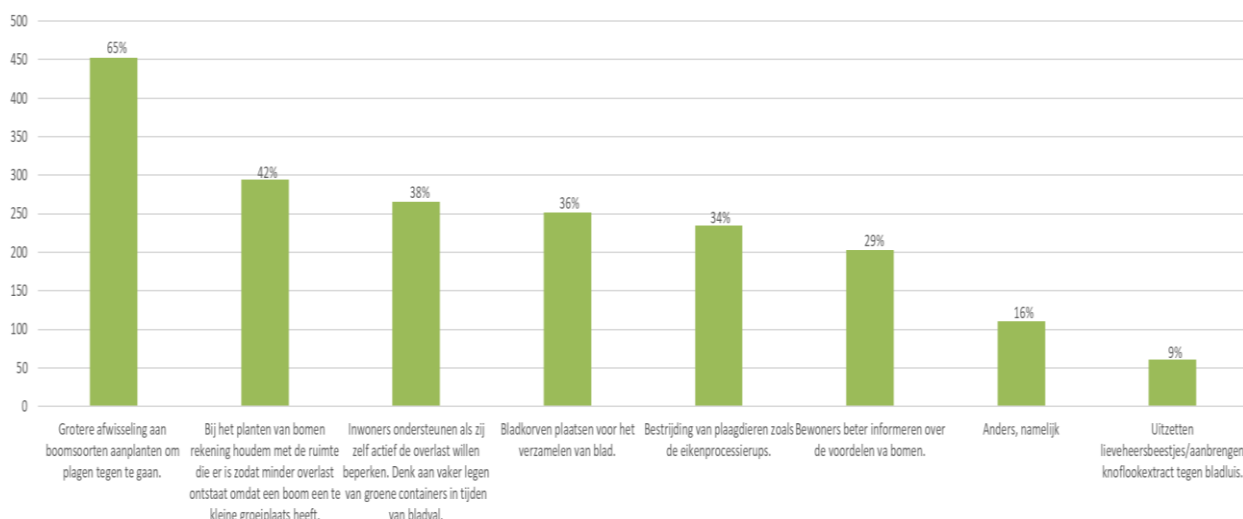
Daarentegen benoemen een aantal respondenten dat ze de bladeren in hun tuin juist laten liggen ten behoeve van de biodiversiteit. Een respondent verspreidt de gevallen bladeren zelfs voor de egels en insecten. Ook wordt benoemd dat je boomafval als compost kan gebruiken.

Verder benadrukken meerdere respondenten dat zij helemaal geen overlast van bomen ervaren en dat zij accepteren dat ze in een bos wonen.

Ten slotte benoemen een paar respondenten geen tuin te hebben.

Vraag 8 - Wat zijn voor u de drie belangrijkste dingen die de gemeente kan doen om hinder of overlast van bomen te verminderen?

De meeste respondenten geven aan dat de gemeente hinder of overlast van bomen kan verminderen door 'het aanplanten van een grotere afwisseling van boomsoorten'. Daarnaast worden 'bij het planten rekening houden met de ruimte die er is' en 'inwoners ondersteunen als zij zelf actief overlast willen beperken' het meest genoemd.

Onder de 'anders, namelijk' antwoordcategorie worden een aantal opmerkingen gemaakt. De meeste hebben betrekking op (beter) onderhoud plegen. Zeker bij bomen die een gevaar kunnen opleveren. Denk bijvoorbeeld aan een adequaat vervangingsbeleid om zieke bomen te vervangen. Ook wordt het aanplanten van bomen in de juiste tijd genoemd. Bijvoorbeeld niet te laat in het voorjaar.

Daarentegen benoemen een aantal respondenten geen overlast te ervaren of dat 'overlast' er gewoon bij hoort. Goede voorlichting kan bijdragen aan het verminderen van het gevoel van overlast. Iemand stelt dat gevallen bladeren vaak als overlast wordt gezien, terwijl het juist een enorme bijdrage levert aan de biodiversiteit.

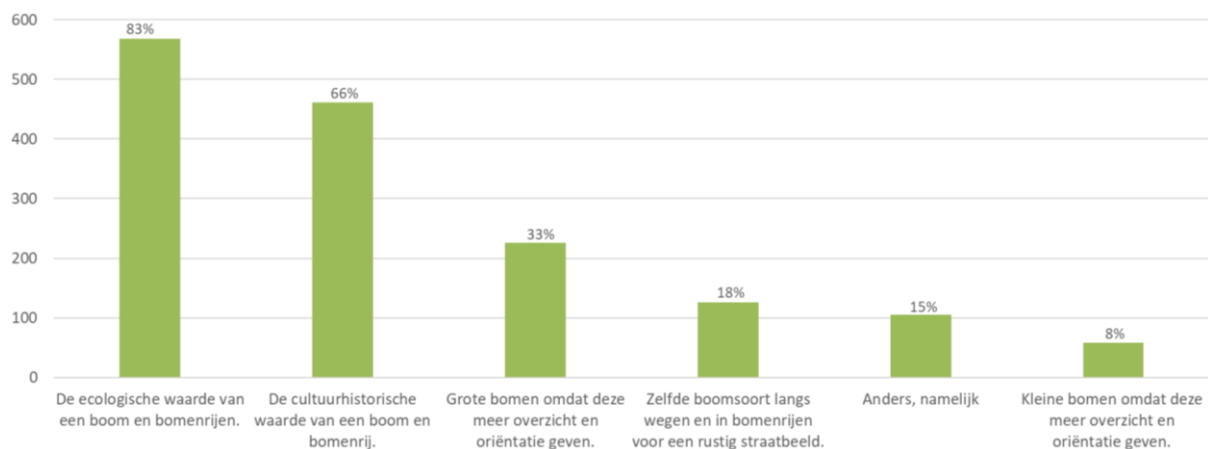

Bomenrijen langs de weg

In de gemeente staan langs veel wegen en lanen bomenrijen. Deze vormen voor verkeersdeelnemers overzicht en oriëntatie. Maar niet alleen voor verkeersdeelnemers zijn deze bomenrijen van waarde. Ze zijn namelijk dé groenverbinders tussen de dorpen, wijken en buurten van de gemeente. Ook zijn ze zeer belangrijk voor de biodiversiteit. De bomenrijen bieden namelijk verschillende dier- en plantsoorten een verblijfsplek. Ze dienen als voedselbron en dieren kunnen

Vraag 9 - Ik vind dat de gemeente bij een boom en bomenrijen langs de weg aandacht moet hebben voor de volgende punten.

De meest genoemde aandachtspunten zijn 'de ecologische waarde', gevolgd door 'de cultuurhistorische waarde' en 'grote bomen'.

Onder de 'anders, namelijk' antwoordcategorie worden nog een aantal andere aandachtspunten benoemd. De meeste opmerkingen gaan over (verkeers-)veiligheid. Benoemd wordt 'het letten op waar bomen een gevaar zijn', 'het belang van voldoende afstand van bomen tot weg of vangrails' en 'het zichtbaar houden van verkeersborden en stoplichten'. Daarnaast gaan relatief veel opmerkingen over onderhoud en boomzorg. Bijvoorbeeld door 'bij jonge aanplant meer zorg te dragen voor voldoende water', 'regelmatig verzorgen om bomen gezond en sterk te houden', 'controle op de gezondheid van bomen' en 'tijdig te vervangen'.

Ook gaan meerdere opmerkingen over aandacht voor de groeiplaats. Dus plant bomen waar het qua groei mogelijk is en neem voldoende ruimte tussen elke boom.

Naast de opmerkingen over aandacht voor het aanplanten van diverse boomsoorten, gaan enkele opmerkingen over het bewust kiezen van bepaalde soorten. Bijvoorbeeld het vermijden van bomen die allergische klachten veroorzaken (zoals berken of hazelaars) of bomen met vruchten die giftig zijn voor honden.

Verder gaan een aantal opmerkingen over 'het belang van bomen voor de biodiversiteit', 'het tegengaan van hittestress', 'het bevorderen van de mentale gezondheid', 'een plezierig straatbeeld' en 'de herkenning en identiteit van een plek'. Ook wordt een aantal keren het belang van het planten van 'diverse boomsoorten' en 'boomsoorten die de effecten van klimaatverandering kunnen weerstaan' benoemd.

Beschermen van bomen

De gemeente kan in het bomenbeleidsplan vastleggen dat sommige bomen(rijen) extra worden beschermd. De bomen kunnen dan bijvoorbeeld minder gemakkelijk worden gekapt. Of er wordt meer moeite gedaan om ze te behouden bij het vernieuwen van de weg.

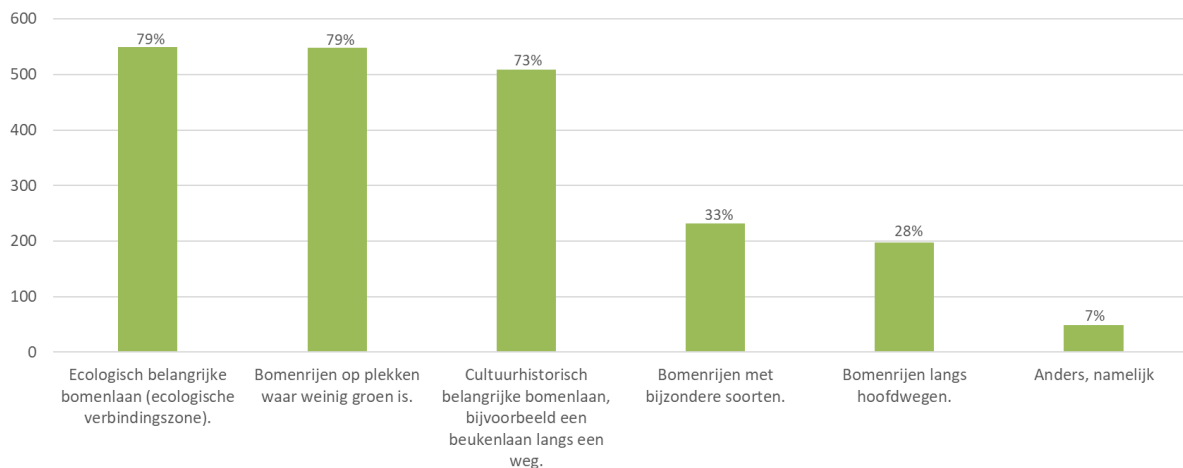
Vraag 10 – Stelling: ik vind dat de gemeente bijzondere bomen extra goed moet beschermen.

De meeste deelnemers zijn het eens met deze stelling. Maar 4% vindt dat de gemeente bijzondere bomen niet extra hoeft te beschermen.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
1%	3%	12%	33%	51%

Vraag 11 - Welke drie redenen vindt u het belangrijkste om een bomenrij extra te beschermen?

De meest genoemde redenen om een bomenrij extra te beschermen zijn 'de ecologische waarde van een bomenlaan' en 'bomenrijen op plekken waar weinig groen is', gevolgd door 'de cultuurhistorische waarde'.

Uit de 'anders, namelijk' antwoordcategorie blijkt dat er enerzijds respondenten zijn die vinden dat er geen extra bescherming nodig is. Anderzijds zijn er respondenten die vinden dat in beginsel vrijwel elke bomenrij het beschermen en behouden waard is. Daarnaast worden nog een aantal andere concrete aandachtspunten genoemd, zoals 'de betekenis van de bomen voor het gebied (bijvoorbeeld omdat ze van betekenis zijn voor de omwonenden, deel zijn van het dorpsgezicht of zicht op een elektramast ontnemen)', 'bomen met een grotere natuurwaarden (bijvoorbeeld omdat er vleermuizen in zitten of omdat ze een aanvullende waarde hebben op het omliggende groen)' en 'bomen die bijdragen aan klimaatbeheersing (bijvoorbeeld op plekken met weinig schaduw)'. Let daarnaast op windvang en de veiligheid (bijvoorbeeld bij zieke bomen). Ook wordt benoemd om 'de kosten van onderhoud' en 'de leeftijd van de bomen' mee te nemen in de overweging om een bomenrij te laten staan. Verder hier wordt meermaals benoemd om diversiteit van soorten in bomenrijen aan te brengen.

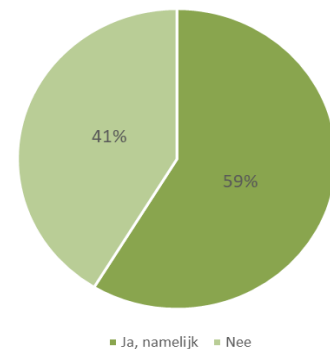
Ten slotte geeft iemand de suggestie om de 3-30-300 regel te hanteren: '3 bomen zichtbaar vanuit elk huis, 30% bladerdek in elke buurt en binnen 300 meter natuur in de buurt'.

Naast waardevolle bomen kan een gemeente ook gebieden aanwijzen waarbinnen alle bomen extra beschermd worden. Denk hierbij aan gebieden die ecologisch waardevol zijn voor bijvoorbeeld vogels of kleine zoogdieren. Ook kunnen het gebieden zijn waar bomen voor verkoeling zorgen of plekken die er door de bomen die er staan uitzonderlijk mooi uit zien.

Vraag 12 - Zijn er gebieden waarvan u vindt dat de bomen extra bescherming nodig hebben?

Meer dan de helft van de deelnemers vindt dat er gebieden zijn waar de bomen extra bescherming nodig hebben.

Op wat die gebieden zijn, wordt uiteenlopend geantwoord. In circa 13% van de antwoorden worden 'de bomen in het bos' genoemd. Een aantal noemen alleen 'in het bos'. Maar veel respondenten noemen een specifiek bos, zoals het 'Ludenbos', 'de Kaapse Bossen', 'het Driebergse Bos', 'het Rijsenburgse Bos' of 'de bossen bij landgoederen', zoals 'het park van Huis Doorn'. Daarnaast wordt in circa 4% van de antwoorden genoemd dat bij plekken met cultuurhistorische waarde de bomen extra beschermd moeten worden. Verder wordt in circa 5% van de antwoorden juist plekken met een belangrijke 'ecologische waarde' genoemd.

Ook wordt een paar keer 'de bosrand aan de rand van woonwijken' genoemd en in ongeveer 10% van de antwoorden worden juist 'de bomen 'binnen de bebouwde kom' of 'in de dorpscentra' genoemd. Daarnaast wordt in 7% van de antwoorden benoemd dat bomen 'overal' extra bescherming nodig hebben. Verder wordt een aantal keren benoemd dat 'de plekken die getroffen zijn door valwind, zoals Leersum', extra bescherming nodig hebben.

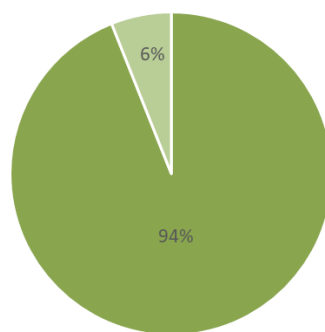
Ten slotte worden veel specifieke plekken genoemd, zoals: 'Arnhemse Bovenweg in Driebergen-Rijsenburg', 'Hoofdstraat in Driebergen', 'Broekhuizerlaan in Leersum', 'Lomboklaan in Leersum', 'Seminarieterrein', 'Heidetuin in Driebergen-Rijsenburg', 'Driebergen-Noord, Wildpark', 'park Sparrendaal', 'Henschotermeer', 'Koenestraat in Amerongen' en 'Europarcs'.

Herplantplicht

Vaak worden bomen gekapt, omdat ze oud of ziek zijn. Maar soms worden ze gekapt, omdat ze op een plek staan waar gebouwd gaat worden, of een weg wordt aangelegd. Bij deze kap gaat het vaak om grote, oude bomen die veel meer waarde hebben dan jonge bomen. Dat komt, omdat ze een grotere kroon hebben die meer ruimte aan dieren biedt om in te schuilen. Daarnaast vangen ze meer CO₂ en water op dan jonge bomen. Een jonge boom heeft pas na 30 jaar dezelfde waarde.

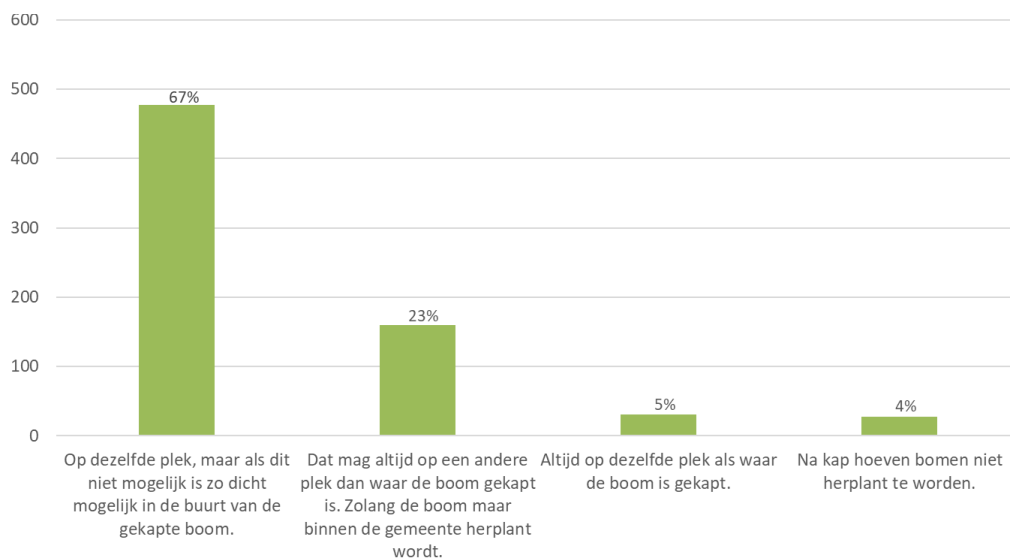
Vraag 13 - Ik vind het goed als na kap een nieuwe boom moet worden aangeplant.

Het grootste deel van de respondenten vindt dat er na kap een nieuwe boom moet worden aangeplant.

Vraag 14 - Waar moet herplant plaatsvinden nadat een boom is gekapt?

De meeste respondenten vinden dat bomen op 'dezelfde plek, of zo dicht mogelijk in de buurt van de gekapte boom' herplant moet worden. Daarnaast vindt 23% dat 'herplanten op een andere plek mag, mits binnen de gemeente'. Een klein percentage is van mening dat 'bomen na kap niet herplant hoeven te worden'.

Vraag 15 – Stelling: omdat een grote, oude boom veel meer waarden heeft, vind ik dat bij het kappen van een oude, grote boom er minimaal twee bomen herplant moeten worden in plaats van één.

61% van de respondenten is het eens met deze stelling. Een vijfde heeft een neutrale mening.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
6%	13%	20%	25%	36%

Vraag 16 – Stelling: als een boom gekapt wordt, omdat deze ziek is, is het goed om verplicht een boom te herplanten.

Bijna alle respondenten (82%) zijn het eens met deze stelling en vinden dat er herplant moet worden.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
2%	6%	10%	35%	47%

Vraag 17 – Stelling: als een gezonde boom gekapt wordt, omdat er op die plek gebouwd gaat worden of vanwege andere ontwikkelingen, zoals straatinrichting, hoeft er niet herplant te worden.

De meeste respondenten (84%) zijn het oneens met deze stelling en vinden dat er wel herplant moet worden.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
61%	26%	7%	4%	2%

Vraag 18 – Stelling: ik vind dat voor bedrijven en gemeente die bomen kappen voor de uitbreiding van gebouwen of andere ontwikkelingen, strengere regels moeten gelden dan voor particulieren die een boom kappen.

De respondenten zijn verdeeld over deze stelling. Bijna de helft van de respondenten (46%) vindt dat er strengere regels moeten gelden voor bedrijven en gemeente, dan voor particulieren. Daarentegen is 29% het hier niet mee eens. Relatief veel respondenten (25%) hebben een neutrale mening.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
9%	20%	25%	25%	21%

Stel u heeft een tuin met een lengte van 12 meter en breedte van 7 meter waarin een zomereik staat met een kroon diameter van 15 meter. U zorgt goed voor de boom. Geeft er honderden euro's aan uit. Hij blijkt echter gevaarlijk te zijn en moet gekapt worden. De gemeente verleent de vergunning en legt een herplantplicht op van een zomereik op de locatie van de te kappen boom.

Vraag 19 – Stelling: ik vind het logisch dat particulieren ook een herplantplicht hebben. 66% van de respondenten vindt het logisch dat particulieren ook een herplantplicht hebben. Daarentegen is bijna één op de vijf respondenten het oneens met de stelling.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
6%	13%	14%	35%	31%

Vraag 20 – Stelling: er wordt herplant opgelegd vanwege het algemeen belang. Mijn tuin valt daar niet onder. Dus ik hoef niet te herplanten. De meerderheid van de respondenten (64%) vindt dat er herplant moet worden, ook al is het in de eigen tuin.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
30%	34%	18%	12%	7%

Vraag 21 – Stelling: mijn burens hebben geen bomen in hun tuin. Als ik een boom moet herplanten dan moeten zij ook een boom planten. 61% van de respondenten vindt dat de burens geen boom hoeven te planten, ondanks dat zij wel moeten herplanten. Relatief veel respondenten zijn neutraal over de stelling.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
22%	39%	25%	9%	4%

Vraag 22 – Stelling: ik heb toen het slechter ging met de zomereik al een andere boom geplant. Deze soort wordt uiteindelijk minder groot dan een zomereik en groeit niet over de erfgrans. Dit telt als herplant.

Iets meer dan de helft van de respondenten (57%) is het eens met de stelling. Verder valt op dat bijna een derde van de respondenten een neutrale mening heeft.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
4%	8%	31%	44%	13%

Vraag 23 – Stelling: er is te weinig ruimte in mijn tuin voor een grote boom, ik hoef niet te herplanten.

Bijna de helft (46%) van de respondenten vindt dat zij wel moeten herplanten, ook al is er te weinig ruimte in de tuin. Relatief veel respondenten hebben een neutrale mening.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
13%	33%	24%	20%	10%

Vraag 24 – Stelling: er is te weinig ruimte in mijn tuin voor een grote boom. Ik moet ergens anders een boom herplanten of compenseren in het herplantfonds.

Iets meer dan de helft van de respondenten (53%) is het eens met de stelling.

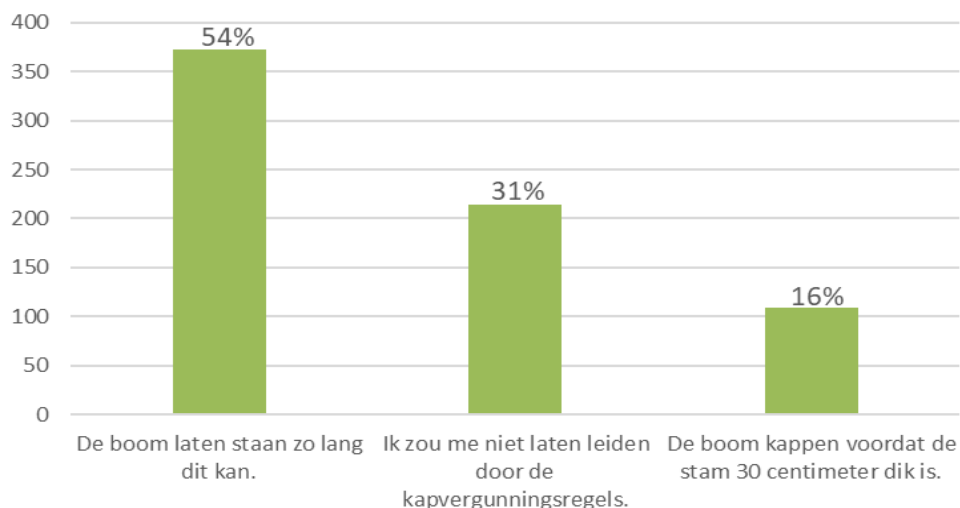
Daarentegen is een kwart van de deelnemers het juist oneens.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
9%	17%	21%	36%	17%

De gemeente vraagt zich af of strenge regels juist helpen om bomen te behouden of dat dit er misschien wel voor zorgt dat mensen bomen eerder kappen.

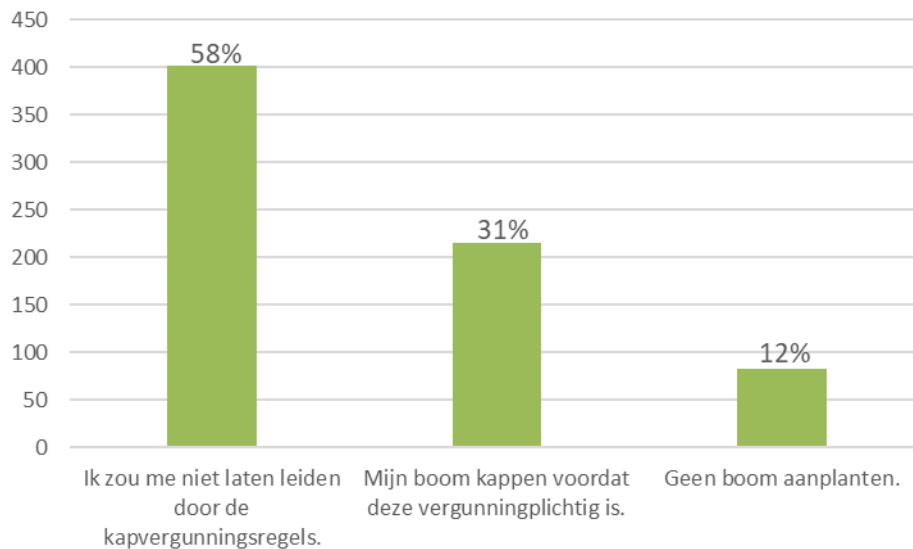
Vraag 25 - In de Bomenverordening staat nu dat voor het kappen van een boom met een stamdiameter van 30 centimeter of meer een kapvergunning moet worden aangevraagd. Voor bomen met een stamdiameter die dunner is dan 30 centimeter hoeft geen kapvergunning te worden aangevraagd. Wat zou u doen?

De meerderheid van de respondenten geeft aan de boom zo lang mogelijk te laten staan. Daarnaast geeft 30% aan zich niet te laten leiden door kapvergunningsregels.

Vraag 26 - Stelling: een vergunning voor kap wordt alleen verleend als de boom aantoonbaar gevaarlijk of ziek is en kap de enige optie is. Hier kan een boomtechnisch onderzoeksrapport voor nodig zijn. Na kap moet weer herplant worden. Wat doet u?

De meerderheid van de respondenten (58%) zou zich in deze situatie niet laten leiden door kapvergunningsregels. Een kleine minderheid zou helemaal geen boom aanplanten (12%).

Tips voor de gemeente rondom bomen

Vraag 27 - Wat kan de gemeente beter doen als het om bomen gaat? Of heeft u een andere opmerking?

Op deze vraag is uitgebreid gereageerd. 521 respondenten hebben tips gegeven of opmerkingen gemaakt over wat de gemeente beter kan doen als het om bomen gaat. Onderstaand worden de meest gegeven reactie weergegeven op thema.

Onderhoud van bomen

De meeste reacties (circa 24%) gaan over het (vakkundig) onderhoud van bomen. Veel respondenten beschouwen regelmatig onderhoud als noodzakelijk om overlast te voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan 'schade aan auto's door vallende eikels', 'overlast van muizen', 'belemmering van zicht in het verkeer' en 'het risico van omwaaien tijdens stormen'. Ook het belang van 'tijdig snoeien om groei te stimuleren' en 'het geven van extra water bij droogte' wordt veel genoemd. Enkele opmerkingen gaan over 'de extra zorg (bewateren) voor jonge aanplant', omdat veel jonge bomen nu binnen enkele jaren sterven door een tekort aan water tijdens droogte.

Het is belangrijk dat er regelmatig geïnspecteerd wordt of boomverzorging nodig is. Meerdere respondenten geven aan het gevoel te hebben dat er momenteel te weinig onderhoud plaatsvindt en dat dit verbeterd moet worden. Vooral met oog op veiligheid. Daarnaast wordt het serieus nemen van inwoners, wanneer zij vermoeden dat een boom ziek is en hier een melding van maken, herhaaldelijk genoemd.

Overlast

Verder gaan ongeveer 12% van de opmerkingen over overlast door bomen. Meerder opmerkingen gaan over dat er goed gekeken moet worden naar de overlast die een boom kan geven. Er zou beter naar inwoners geluisterd moeten worden waarom een boom overlast geeft, in plaats van alleen de reactie te geven dat de boom gezond is en dus moet blijven staan.

Belang en bescherming van bomen

Vervolgens gaan de meeste reacties (ongeveer 19%) over het belang en bescherming van bomen. De boodschap hierbij is vooral: laat zoveel mogelijk staan en plant waar mogelijk bij. Bomen horen bij het karakter van de gemeente. Ook de ecologische waarde van bomen wordt veel onderstreept. Stimuleer het planten van bomen in eigen tuinen. En heb meer aandacht voor bomen bij projectontwikkelingen, waarbij de voorkeur gegeven wordt aan het behouden van bomen in plaats van kappen.

Kapvergunning

Met betrekking tot het verlenen van een kapvergunning zijn de meningen verdeeld. Enerzijds zijn er inwoners die benoemen dat er meer maatwerk moeten komen. In het geval van overlast zou kappen of verplaatsen soms toegestaan moeten worden. De gemeente zou ook rekening kunnen houden met de omvang van de tuin. Bij grotere tuinen zouden bijvoorbeeld andere regels kunnen gelden dan in kleinere tuinen. Daarnaast wordt voorgesteld om regels op te stellen voor bomen in particuliere tuinen, die overlast geven aan de omwonenden.

Anderzijds benoemt 6% van de respondenten dat een kapvergunning nu relatief eenvoudig wordt verleend, waardoor er strenger gekeken moet worden naar de reden van kappen. Sta vergunningen bijvoorbeeld alleen toe voor zieke bomen.

Daarnaast suggereren meerdere respondenten om de kapvergunningplicht terug te brengen naar een stamdiameter van <15 cm of <20 cm. Sommige bomen zijn al oud, maar groeien langzaam. Toch kan een boom van die omvang al waardevol zijn.

Herplanten

Ongeveer 17% van de reacties gaan over herplanten. Een aantal respondenten stelt voor de herplantplicht te verzwaren. Bijvoorbeeld door herplant altijd verplicht te stellen bij kap, of door extra eisen te stellen aan monumentale bomen en lanen. Meerdere respondenten geven aan dat er strenger gecontroleerd moet worden of herplant op de juiste manier uitgevoerd wordt. Een fruitboompje is geen adequate vervanging voor een oude den. Een suggestie is om de volgorde om te draaien: bij herplantplicht eerst te herplanten met voldoende zorg voor de boom en pas daarna het verlenen van de kapvergunning.

Enerzijds wordt gesuggereerd de keuze van boomsoort volledig over te laten aan de grondeigenaar. Anderzijds wordt voorgesteld een voorkeurslijst op te stellen met bomen van ecologische waarde, waar men uit kan kiezen.

Ook bij herplanting moet goed naar de locatie gekeken worden. Eventueel met behulp van bodemonderzoek. Het is belangrijk om de langetermijnevolgen van herplanting op dezelfde plek te beoordelen en te zorgen dat de boom daar optimaal kan groeien. Er wordt voorgesteld om herplanting op een andere locatie in de gemeente toe te staan als iemand geen ruimte heeft op eigen grond.

Kijk bij kapvergunningen (en herplantplicht) ook naar de ecologische waarde van de boomsoort. Als een boom van lagere ecologische waarde gekapt wordt, is het beter om er een andere boom, met hogere ecologische waarde, terug te plaatsen.

De belangen van 'het beschermen van bomen' of 'herplantplicht' en 'de energietransitie' kunnen elkaar tegenwerken. Hierover zijn de meningen verdeeld. Enerzijds benoemen een aantal inwoners dat een kapvergunning nooit verleend zou mogen worden om ruimte te maken voor zonnepanelen. Anderzijds vinden inwoners dat er wel degelijk een oplossing gezocht moet worden als bomen zonnepanelen hinderen. Dit kan ook tijdig snoeien betekenen.

Ten slotte wordt gesuggereerd om herplanting te subsidiëren, zodat kosten geen overweging zijn om het niet te doen.

Variatie in soorten

Ongeveer 7% van de respondenten onderstreept het belang van variatie in boomsoorten. Dit draagt bij aan de bescherming tegen ziekten en bevordert de biodiversiteit. Denk hierbij aan het planten van inheemse en sterke soorten, die toekomstbestendig zijn en tegen de effecten van klimaatverandering kunnen. Ook wordt een paar keer voorgesteld om meer vrucht- en notenbomen te planten, zodat iedereen ervan kan genieten.

Bomen op de juiste plaats

Daarnaast is een meermaals genoemde boodschap: plant geen bomen waar het niet kan. Ongeveer 4% van de reacties gaan over het letten op grondsoort en ligging bij het planten van nieuwe bomen. Kijk hierbij ook naar de aanwezige bodem- en hydrologische situatie. Zorg er ook voor dat de boom genoeg ruimte heeft om tot zijn volledige wasdom uit te groeien. En let erop dat er geen overlast ontstaat. Plant bijvoorbeeld niet te dichtbij wegen, zodat de wortels geen schade aan het wegdek geven. Of kies voor minder grote boomsoorten bij huizen, vanwege extremer weer en schade aan fundering en het riool.

Handhaving

Een paar opmerkingen gaan over het belang van duidelijke regels en de handhaving daarvan. Er moet bijvoorbeeld beter gehandhaafd worden op illegale kap. Daarnaast moet er niet met twee maten worden gemeten. Het beleid moet eenduidig zijn en ook de gemeente dient zich hieraan te houden.

Communicatie

Ten slotte gaan ongeveer 13% van reacties over de communicatie en participatie met inwoners en andere betrokkenen. Het belang van goede communicatie met omwonenden wordt benadrukt. Zo wordt bijvoorbeeld genoemd dat overleg met omwonenden wenselijk is bij zowel het kappen als plaatsen van nieuwe bomen. Ook moet er soms breder geïnformeerd worden dan alleen aan de direct aanwonenden. De kap van een boom kan immers de beleving van een straat aanzienlijk veranderen.

Ook een flexibele houding vanuit de gemeente en écht meedenken met inwoners bij het zoeken naar passende oplossingen bij overlast van bomen is gewenst. Het is belangrijk om te luisteren naar inwoners. Zij hebben vaak beter zicht op de ontwikkeling en lokale situatie van een boom.

Daarnaast wordt herhaaldelijk gevraagd om advies aan particulieren over het beheer en onderhoud van bomen. Ook het geven van voorlichting om inwoners bewuster te maken van het belang van bomen en hen te stimuleren bomen te behouden en aan te planten wordt veel genoemd.

Groenstructuurplan

Bomen zijn onderdeel van de groene structuur. Ook het Groenstructuurplan gaan we actualiseren. In het Groenstructuurplan wordt het groenbeleid op hoofdlijnen beschreven. Het vormt het kader voor overig groenbeleid en voor groenbeheerplannen, waarin het beleid nader kan worden uitgewerkt. Het belangrijkste groen, met name binnen de bebouwde kom, wordt letterlijk in kaart gebracht. Om een eerste beeld te krijgen wat u als inwoner van het openbaar groen vindt, zijn er ook een aantal vragen over het openbaar groen opgenomen in deze vragenlijst. Dit is input voor de actualisatie van het Groenstructuurplan.

Groen kan bijdragen aan een fijne leefomgeving of een ontmoetings- of speelplek vormen.

Vraag 28 - Ik vind ruimtelijke kwaliteit:

Bijna alle respondenten (97%) vinden ruimtelijke kwaliteit belangrijk.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
1%	0%	2%	27%	70%

Groen kan een historische locatie markeren. Bijvoorbeeld een park dat vroeger onderdeel was van een landgoed.

Vraag 29 - Ik vind cultuurhistorie:

De meeste respondenten (87%) vinden cultuurhistorie heel belangrijk. Eén op de tien deelnemers heeft een neutrale mening.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
0%	2%	11%	50%	37%

Groen kan bijdragen aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Vraag 30 - Ik vind gezondheid:

Bijna alle respondenten (95%) vinden gezondheid belangrijk.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
1%	0%	3%	32%	63%

Groen kan bijdragen aan een veelheid van (inheemse) soorten dieren en planten.

Vraag 31 - Ik vind biodiversiteit:

Het grootste deel van de respondenten (91%) vindt biodiversiteit belangrijk.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
1%	1%	7%	28%	63%

Groen kan de effecten van extreme weersomstandigheden helpen verminderen door bijvoorbeeld verkoeling en wateropvang.

Vraag 32 - Ik vind klimaat:

Bijna alle respondenten (93%) vinden klimaat heel belangrijk.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
1%	1%	6%	29%	64%

Vraag 33 - Hoe belangrijk vindt u het openbaar groen van de gemeente Utrechtse Heuvelrug?

Bijna alle respondenten vinden het openbaar groen (96%) van de gemeente belangrijk.

Heel onbelangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Heel belangrijk
1%	0%	3%	22%	74%

Vraag 34 - Stelling: de hoeveelheid openbaar groen in mijn wijk is voldoende.

Meer dan de helft van de respondenten (63%) vindt de hoeveelheid openbaar groen in de eigen wijk voldoende. Daarentegen vindt ruim een kwart van de respondenten dit niet voldoende

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
6%	20%	11%	44%	19%

Vraag 35 – Stelling: iedereen binnen de gemeente heeft recht op een uitzicht op openbaar groen vanuit de woning.

De meerderheid van de respondenten (60%) vindt dat iedereen binnen de gemeente recht heeft op uitzicht op openbaar groen vanuit zijn woning. Een relatief groot deel heeft hier een neutrale mening over.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
3%	9%	28%	39%	21%

Vraag 36 – Stelling: de afstand tussen mijn woning en openbaar groen en/of bos is goed. Het grootste deel van de respondenten (88%) vindt de afstand tussen de eigen woning en het openbaar groen en/of bos goed.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
2%	3%	7%	44%	44%

Vraag 37 - Stelling: de route naar openbaar groen en/of bos is kort of loopt langs voldoende groen.

De meeste respondenten (84%) vinden dat de route die zij naar openbaar groen en/of bos lopen kort is of langs voldoende groen loopt.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
2%	5%	10%	47%	37%

Vraag 38 - Stelling: liever een grasstrook met kruiden en verschillende grassen, dan een strak gemaaid gazon.

De meeste respondenten (81%) hebben liever een grasstrook met kruiden en verschillende grassen, dan een strak gemaaid gazon.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
3%	6%	10%	24%	57%

Vraag 39 – Stelling: inwoners moeten gestimuleerd worden om hun tuin zodanig in te richten dat hittestress en wateroverlast voorkomen worden en er meer biodiversiteit ontstaat in wijken.

De meeste respondenten (87%) vinden dat inwoners moeten worden gestimuleerd om hun tuin zodanig in te richten dat hittestress en wateroverlast voorkomen worden en er meer biodiversiteit ontstaat in de wijken.

Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
2%	3%	8%	31%	56%

Vraag 40 – Kunt u een groenstructuur binnen de bebouwde kom van de gemeente aangeven die u mooi ingericht vindt en waarom.

447 respondenten hebben een locatie genoemd die ze mooi ingericht vinden binnen de bebouwde kom. De meest genoemde locatie is 'de Oranjevijver in Driebergen'. Met name 'het onderhoudsniveau', 'de bomen die er staan', 'de aanwezigheid van bloemen' en 'een combinatie van bomen en onder begroeiing' worden als redenen genoemd. Andere veel genoemde plekken zijn: 'de Heidetuin in Driebergen', 'het Seminariterrein/-bos in Driebergen', 'de ontsteende middenbermen aan de Hoofdstraat lopend door Driebergen-Rijsenburg en Doorn', 'park De Wildbaan in Driebergen', 'de Berkenweg in Doorn', 'de Horstlaan in Driebergen' en 'het Ludenbos in Doorn'.

Verder hebben 248 respondenten geen plek genoemd.

Vraag 41 – Kunt u een groenstructuur binnen de gemeente aangeven die u niet mooi ingericht vindt en waarom?

415 respondenten hebben een groenstructuur binnen de gemeente genoemd die zij niet mooi ingericht vinden. De meest genoemde plek is 'de Traaij in Driebergen'. Reden hiervoor is het slechte onderhoud van de groenstructuur.

Ook 'de Rijksstraatweg in Leersum' wordt veel genoemd. De plek is kaal geworden na de valwind. Opvallend is dat een veel genoemde locatie 'park De Wildbaan in Driebergen' is. Deze locatie wordt in de vorige vraag juist veel genoemd als een groenstructuur die mensen mooi vinden. De meest genoemde reden om deze plek niet mooi te vinden is dat het 'te strak gemaaid wordt'. Hetzelfde geldt voor 'de Hoofdstraat in Driebergen'. Onder andere het stuk 'tussen de Bosstraat en Hogesteeg/centrum' wordt hierbij genoemd als niet mooi ingericht.

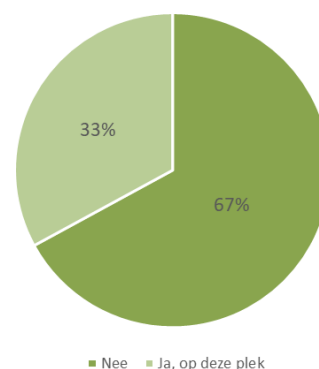
De meest genoemde redenen om een groenstructuur niet mooi te vinden zijn onder andere 'een gebrek aan groenvariatie', 'het onderhoudsniveau', 'dat er te weinig bomen staan' en 'dat het kaal is'.

Verder hebben 280 respondenten geen plek genoemd.

Vraag 42 – Zijn er plekken in de gemeente waar u zich zorgen over maakt in verband met hevige regenbuien of als het warm weer is.

Twee derde van de respondenten heeft geen plekken waar zij zich zorgen over maken bij extreem weer. Daarentegen heeft één derde wel zorgen.

Locaties waar men zich zorgen om maakt, zijn vooral versteende omgevingen, zoals 'de dorpscentra', 'het plein bij het gemeentehuis' en 'woonwijken waar veel verstening voorkomt'. Ook wordt de zorg om bosbranden meermaals uitgesproken. Verder maken een aantal mensen zich zorgen over de nieuwe aanplant in tijden van droogte.

Andere benoemde plekken zijn 'bij aflopende tuinen waarbij zand en water naar beneden mee stromen', 'versteende tuinen', 'rondom supermarkten' en 'betegelde schoolpleinen'.

Ten slotte wordt relatief vaak de zorg over de capaciteit van de riolering na hevige regen benoemd. Bijvoorbeeld 'in Driebergen- Rijsenburg bij de Bosstraat', 'bij de Engweg en Hoofdstraat richting het station', 'in de Sparrenlaan' en 'bij de Traaij'. Ook 'de kruising Bakkersweg-Buntlaan in Maarn' en 'de Wijngaard in Doorn' worden genoemd. Daarnaast wordt de zorg uitgesproken over het vele water uit de Kaapse Bossen wat naar de rijbanen en het riool spoelt, terwijl het hoger gelegen bos verdroogt.

Tips voor de gemeente rondom het openbaar groen

Vraag 43 – Heeft u nog algemene tips voor de gemeente op gebied van openbaar groen?

464 respondenten hebben tips gegeven op gebied van openbaar groen. Circa 24% van de reacties gaan over het beter onderhouden van het groen, zoals 'het verwijderen van groen op en tussen tegels', 'het wegwerken van wortelsopdruk', 'het frequenter blad verwijderen in de herfst (in verband met gladheid)', 'het niet onbelemmerd laten groeien van groenstroken (in verband met grasaren en berenklauw)', 'het kappen van dode dennen (die bij een storm gevaar kunnen opleveren)' en 'het laaghouden van groen bij kruisingen'. Veel mensen benoemen onderhoud ter verbetering van de (verkeers-)veiligheid.

Daarentegen gaan circa 36% van de opmerking over de wens voor meer groen, waaronder natuurlijker groen. Hierbij wordt benadrukt dat de natuur het uitgangspunt moet zijn. Zo wordt meermaals genoemd dat er terughoudender omgegaan moet worden met bladblazen, omdat dit de biotopen van veel insecten vernield. Ook wordt een ecologisch snoei- en maaibeleid meerdere keren benoemd, zoals het niet maaien in het broed- en bloeiseizoen. Ook wordt een aantal keer de wens uitgesproken voor meer groen in de dorpscentra.

De wens voor 'meer onderhoud' en 'meer ruimte voor de natuur' lijken elkaar tegen te spreken. Echter, betere communicatie over een ecologisch maaibeleid wordt genoemd als oplossing. Nu wordt minder vaak snoeien gezien als een bezuinigingsmaatregel, terwijl het een bewuste keuze kan zijn.

Ook heldere communicatie over wat mensen zelf kunnen doen om bij te dragen, wordt als belangrijk beschouwd. Daarnaast wordt participatie genoemd als middel om inwoners, waaronder jongeren, te betrekken en op lokaal (straat) niveau beslissingen te nemen over het groen. Bijvoorbeeld over hoe groen en parkeren samen kan gaan. Werk bijvoorbeeld met vrijwilligers, buurtbewoners en verenigingen, zoals het Bomenmuseum en IVN, om lokale initiatieven te ondersteunen. Ook suggereert iemand om inwoners ambassadeur te maken van het gebied, aangezien we in een nationaal park wonen.

Verder wordt meer het belang van variatie in soorten meermaals benadrukt, zoals het planten van kleurrijke en voedselrijke planten voor bijen. Ook wordt herhaaldelijk gesuggereerd om rekening te houden met klimaatverandering. Bijvoorbeeld door bij aan- of herplant te controleren of boomsoorten tegen droogte en hitte kunnen. Benoemd wordt om biodiversiteit en klimaatbestendigheid leidende elementen in het Groenstructuurplan te laten zijn.

Ten slotte, wordt meermaals benoemd dat de gemeente al goed bezig is als het op groen aankomt. Wel worden er een paar kritische opmerkingen gemaakt over het ontbreken van vakkennis van de werknemers van BIGA. Daarentegen blijkt uit meerdere antwoorden dat het groen als prioriteit wordt gezien door de gemeente. Ook het afnemen van deze enquête wordt als positief ervaren. Iemand benoemd dat het groen het Unique Selling Point van de dorpen is en dat alles moet worden gedaan om dit te behouden.

Colofon

Dit is een uitgave van Gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Auteur: Xandra Kok in samenwerking met IdVerde

Opdrachtgever: Anouk Haaxma en Germt Medema

28-8-2024 | www.heuvelrug.nl | info@heuvelrug.nl

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG